

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. prosince 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Státní podpory — Státní podpora, kterou Belgické království poskytlo ve prospěch finančních družstev skupiny ARCO — Systémy pojištění vkladů — Směrnice 94/19/ES — Působnost — Systém pojištění na ochranu podílů jednotlivých členů, fyzických osob, družstev působících ve finančním sektoru — Vyloučení — Články 107 SFEU a 108 SFEU — Rozhodnutí Komise, kterým se státní podpora prohlašuje za neslučitelnou s vnitřním trhem“

Ve věci C-76/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) ze dne 5. února 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 19. února 2015, v řízení

Paul Vervloet,

Marc De Wit,

Edgard Timperman,

Godelieve Van Braekel,

Patrick Beckx,

Marc De Schryver,

Guy Deneire,

Steve Van Hoof,

Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund,

Gemeente Schaarbeek,

Frédéric Ensch Famenne

proti

Ministerraad,

za přítomnosti:

Arcofin CVBA,

* Jednací jazyk: nizozemština.

Arcopar CVBA,

Arcoplus CVBA,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Prechal, A. Rosas (zpravodaj), C. Toader a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. dubna 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za P. Vervloeta, M. De Wita, E. Timpermana, G. Van Braekel, P. Beckxe, M. De Schryvera, G. Deneira a S. Van Hoofa K. Geelenem, E. Monardem a W. Moonenem, advocaten,
- za Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund J. Bourtembourgem a F. Belleflammem, avocats,
- za Arcofin CVBA, Arcopar CVBA a Arcoplus CVBA, A. Verlindenem, R. Martensem a C. Maczkovicsem, advocaten,
- za belgickou vládu J.-C. Halleuxem a C. Pochet, jako zmocněnci, ve spolupráci s S. Ryelandtem a P. De Bockem, advocaten
- za Evropskou komisi P.-J. Loewenthalem, L. Flynnem a A. Nijenhuisem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokátky na jednání konaném dne 2. června 2016,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká zaprvé výkladu článků 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů (Úř. věst. L 135, s. 5), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/1/ES ze dne 9. března 2005 (Úř. věst. L 79, s. 9) (dále jen „směrnice 94/19“), a zadruhé platnosti rozhodnutí Komise 2014/686/EU ze dne 3. července 2014 o státní podpoře SA.33927 (12/C) (ex 11/NN), kterou poskytla Belgie – Systém pojištění na ochranu podílů jednotlivých členů, fyzických osob, finančních družstev (Úř. věst. L 284, s. 53, dále jen „rozhodnutí ze dne 3. července 2014“), jakož i výkladu čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu vedeným Paulem Vervloetem, Marcem De Witem, Edgardem Timpermanem, Godelieve Van Braekel, Patrickem Beckxem, Marcem De Schryverem, Guyem Deneirem, Stevem Van Hoofem, Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund (orgán pro financování penzí Ogeo Fund), Gemeente Schaarbeek (obec Schaarbeek, Belgie) a Frédéricem Enschem proti Ministerraad (Rada ministrů, Belgie) ohledně slčitelnosti systému pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, zavedeného podle článku 36/24 odst. 1 prvního pododstavce bodu 3 wet tot vaststelling van het organiek statuut van de

Nationale Bank van België (zákon o základním statutu Belgické národní banky) ze dne 22. února 1998 (*Belgisch Staatsblad*, 28. března 1998, s. 9377), ve znění koninklijk besluit betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector (královský dekret o rozvoji struktur dohledu nad finančním odvětvím) ze dne 3. března 2011 (*Belgisch Staatsblad*, 9. března 2011, s. 15623) (dále jen „zákon ze dne 22. února 1998“), se zásadou rovnosti zakotvenou Belgickou ústavou.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 94/19

- 3 Směrnice 94/19 byla zrušena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (Úř. věst. L 173, s. 149). Toto zrušení nabylo účinnosti až dne 4. července 2015, a proto se na věc v původním řízení nadále použije směrnice 94/19.
- 4 První, osmý, šestnáctý a sedmnáctý bod odůvodnění směrnice 94/19 uváděly:

„vzhledem k tomu, že v souladu s cíli Smlouvy [ES] je třeba podporovat harmonický rozvoj činnosti úvěrových institucí v celém Společenství odstraněním všech omezení práva usazování a volného poskytování služeb a současně posilovat stabilitu bankovní soustavy a ochranu spořitelů;

[...]

vzhledem k tomu, že se harmonizace musí omezit na hlavní prvky systémů pojištění vkladů a že musí ve velmi krátké době zajistit platby z pojištění vypočtené na základě harmonizované minimální úrovně;

[...]

vzhledem k tomu, že by na jedné straně minimální úroveň pojištění předepsaná touto směrnicí neměla ponechat bez ochrany příliš velkou část vkladů v zájmu ochrany spotřebitele i v zájmu stability finanční soustavy; že by na druhé straně nebylo vhodné stanovit ve Společenství takovou úroveň ochrany, která by v určitých případech mohla ve svém důsledku podpořit neobežetné řízení úvěrových institucí; že se zdá být rozumným stanovit harmonizovanou minimální úroveň pojištění ve výši 20 000 [eur]; že může být třeba omezených přechodných opatření, jež by umožnila stávajícím systémům přizpůsobit se této částce;

vzhledem k tomu, že některé členské státy nabízejí vkladatelům krytí vkladů vyšší než harmonizovaná minimální úroveň podle této směrnice; že se nezdá být vhodným požadovat, aby tyto systémy, z nichž některé byly zavedeny zcela nedávno při provádění doporučení [Komise] 87/63/EHS [ze dne 22. prosince 1986 o zavedení systémů pojištění vkladů ve Společenství (Úř. věst. L 33, s. 16)], byly v tomto ohledu měněny“.

- 5 Článek 1 body 1 a 4 této směrnice stanovily:

„Pro účely této směrnice se:

- 1) ‚vkladem‘ rozumí jakýkoli kreditní zůstatek vzniklý z prostředků zbylých na účtu nebo z dočasných situací vyplývajících z obvyklých bankovních operací, který musí úvěrová instituce vyplatit na základě příslušných zákonných a smluvních podmínek, a každý dluh prokázaný potvrzením vystaveným úvěrovou institucí.

Za vklady se považují i podíly v ‚building societies‘ ve Spojeném království a Irsku s výjimkou podílů kapitálové povahy, na které se vztahuje článek 2.

Za vklady se nepovažují dluhopisy, které splňují podmínky stanovené v čl. 22 odst. 4 směrnice Rady 85/611/EHS ze dne 20. prosince 1985 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP) [Úř. věst. L 375, s. 3)].

[...]

[...]

4) ‚úvěrovou institucí‘ rozumí podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet.“

6 Podle článku 2 směrnice 94/11:

„Ze systémů pojištění vkladů se vylučují jakékoli náhrady:

[...]

— veškerých nástrojů, na které se vztahuje definice „vlastního kapitálu“ v článku 2 směrnice Rady 89/299/EHS ze dne 17. dubna 1989 o vlastním kapitálu úvěrových institucí [Úř. věst. L 124, s. 16)],

[...]“

7 Článek 3 odst. 1 první pododstavec směrnice 94/19 stanovil:

„Každý členský stát zajistí, aby byl na jeho území zaveden a úředně uznán jeden nebo více systémů pojištění vkladů. S výjimkou okolností uvedených v druhém pododstavci a v odstavci 4 nesmí žádná úvěrová instituce povolená v tomto členském státě na základě článku 3 směrnice [první směrnice Rady 77/780/EHS ze dne 12. prosince 1977 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti úvěrových institucí a jejího výkonu (Úř. věst. L 322, s. 30)] přijímat vklady, pokud není členem takového systému.“

Směrnice 77/780 a 89/299

8 Směrnice 77/780 a 89/299 byly zrušeny a nahrazeny směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES ze dne 20. března 2000 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (Úř. věst. L 126, s. 1), která byla zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (Úř. věst. L 177, s. 1), která byla zase zrušena a nahrazena, s účinkem ke dni 1. ledna 2014, směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, s. 338).

9 Článek 1 směrnice 77/780 zněl takto:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

— ‚úvěrovou institucí‘ podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet,

[...]“

10 Článek 1 odst. 2 směrnice 89/299 stanovil:

„Pro účely této směrnice se úvěrovými institucemi rozumí instituce, na které se použije směrnice [77/780 [...], ve znění naposled směrnice Rady 86/524/EHS ze dne 27. října 1986 (Úř. věst. L 309, s. 15)].“

11 Článek 2 směrnice 89/299 stanovil:

„1. S výhradou mezí stanovených v článku 6 se nekonsolidovaný kapitál úvěrových institucí skládá z těchto položek:

- 1) základní kapitál ve smyslu článku 22 směrnice 86/635/EHS, [směrnice Rady ze dne 8. prosince 1986 o ročních účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách bank a ostatních finančních institucí (Úř. věst. L 372, s.1)], pokud již byl splacen, k němuž se připočte emisní ážio, s vyloučením kumulativních prioritních akcií;

[...]“

Směrnice 2006/48

12 Článek 4 směrnice 2006/48, ve znění, s účinností od 7. prosince 2009. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/111/ES ze dne 16. září 2009 (Úř. věst. L 302, s. 97) (dále jen „směrnice 2006/48“) uváděl:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

1. „úvěrovou institucí“ podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet,

[...]“

13 Článek 57 první pododstavec směrnice 2006/48 stanovil:

„S výhradou mezí stanovených v článku 66 se nekonsolidovaný kapitál úvěrových institucí skládá z těchto položek:

- a) základní kapitál ve smyslu článku 22 směrnice 86/635/EHS, pokud již byl splacen, k němuž se připočte příslušné emisní ážio, který plně absorbuje ztráty v běžných situacích a v případě úpadku či likvidace se řadí za všechny ostatní pohledávky;

[...]“

Směrnice 86/635

14 Článek 22 směrnice 86/635, nadepsaný „Pasiva, položka 9 – Základní kapitál“, zní následovně:

„Tato položka zahrnuje bez ohledu na konkrétní označení všechny částky, které jsou na základě právní formy předmětné instituce považovány ve smyslu vnitrostátních právních předpisů za vlastní kapitál.“

Belgické právo

15 Článek 36/24 odst. 1 zákona ze dne 22. února 1998 stanoví:

„Král může na základě stanoviska banky v případě, že vypukne náhlá krize na finančních trzích nebo nastane vážná hrozba systémové krize, v zájmu omezení jejího rozsahu nebo následků:

- 1° přijmout doplňující nebo odchylná nařízení k zákonu ze dne 9. července 1975, o dohledu nad pojistnými podniky, k zákonu ze dne 2. ledna 1991, o trzích se státními dluhopisy a nástroji monetární politiky, zákonu ze dne 22. března 1993 o postavení a kontrole úvěrových institucí, zákonu ze dne 6. dubna 1995, o postavení a kontrole investičních podniků, zákonu ze dne 2. srpna 2002 o dohledu nad finančním sektorem a finančními službami, ke knize VIII, hlavě III, kapitole II, oddílu III zákona o společnostech a ke královskému dekretu č. 62, o uložení zastupitelných finančních nástrojů a o likvidaci operací s těmito nástroji, koordinovanému královským dekretem ze dne 27. ledna 2004;
- 2° zavést systém, kterým bude poskytnuta státní záruka za závazky, které přijaly instituce podléhající na základě výše uvedených zákonů dohledu, které král určí, nebo poskytnout státní záruku za určité pohledávky, které jsou v držení těchto institucí;
- 3° stanovit systém, případně prostřednictvím nařízení přijatých podle bodu 1, sloužící k tomu, aby poskytl jednotlivým společníkům státní záruku za náhradu jejich podílu na kapitálu družstev, které jsou schváleny podle královského dekretu ze dne 8. ledna 1962 o stanovení podmínek pro povolování vnitrostátních svazů družstev a družstev, které jsou organizacemi, které podléhají dohledu na základě výše uvedených zákonů nebo jejichž majetek je minimálně z poloviny investován do takových subjektů;

[...]“

16 Článek 3 koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's, de levensverzekeringen en het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (královský dekret, kterým se provádí zákon ze dne 15. října 2008 o opatřeních na podporu finanční stability a zejména o zavedení státní záruky za poskytnuté úvěry a jiné závazky v rámci finanční stability, pokud jde o ochranu vkladů, životních pojištění a kapitálu schválených družstev, a kterým se mění zákon ze dne 2. srpna 2002 o dohledu nad finančním odvětvím a finančními službami) ze dne 14. listopadu 2008 (*Belgisch Staatsblad*, 17. listopadu 2008, s. 61285), ve znění koninklijk besluit (královského dekretu) ze dne 10. října 2011 (*Belgisch Staatsblad*, 12. října 2011, s. 62641) (dále jen „královský dekret ze dne 14. listopadu 2008“) stanoví:

„V rámci Caisse des Dépôts et Consignations (státní depozitní pokladny) se zřizuje fond nazvaný ‚Zvláštní fond na ochranu vkladů, životních pojištění a kapitálu schválených družstev‘ “

Král upraví organizaci a fungování fondu uvedeného v prvním pododstavci.“

17 Článek 4 odst. 3 královského dekretu ze dne 14. listopadu 2008 uvádí:

„Na jejich žádost se fondu mohou účastnit družstva schválená podle královského dekretu ze dne 8. ledna 1962 o podmínkách pro povolování vnitrostátních svazů družstev a družstev, která jsou dozorovanými institucemi uvedenými v čl. 36/24 odst. 2 zákona ze dne 22. února 1998, nebo která investovala alespoň polovinu svého majetku přímo nebo nepřímo do takových institucí.

Žádost uvedená v prvním pododstavci musí být zaslána doporučeným dopisem ministru financí.

[...]

- 18 Článek 1 odst. 1 koninklijk besluit tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (královský dekret, kterým se poskytuje záruka na ochranu kapitálu schválených družstev), ze dne 7. listopadu 2011 (*Belgisch Staatsblad*, 18. listopadu 2011, s. 68640, dále jen „královský dekret ze dne 7. listopadu 2011“) stanoví:

„Na základě čl. 4 odst. 3 královského dekretu ze dne 14. listopadu 2008 bylo vyhověno žádosti o ochranu kapitálu ze strany následujících schválených družstev:

- [Arcopar];
- [Arcofin];
- [Arcoplus].

[...]

- 19 Podle článku 3 královského dekretu ze dne 7. listopadu 2011 vstoupil tento dekret v platnost dne 14. října 2011.

Rozhodnutí ze dne 3. července 2014

- 20 V bodě 1 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 Evropská komise uvedla, že dopisem ze dne 7. listopadu 2011 „oznámila Belgie Komisi, že zavedla systém pojištění vkladů [...] (na ochranu podílů podílníků[-fyzických osob] v uznaných finančních družstvech, která buď podléhají obezřetnostnímu dohledu Belgické národní banky [...], nebo investovala nejméně polovinu svého majetku do finanční instituce, která je pod tímto dohledem (dále jen ‚finanční družstva‘)“.

- 21 Bod 8 odůvodnění tohoto rozhodnutí je částí úvodu popisu „Vzniku oznámeného opatření“ ze strany Komise. Tento bod uvádí:

„Dne 30. září 2008 oznámila banka Dexia navýšení svého kapitálu o částku 6,4 miliardy [eur], kterou vložili její stávající akcionáři (mezi nimi skupina ARCO) a lucemburské, francouzské a belgické orgány. Belgický ministr financí z doby poskytnutí státní podpory ve prospěch banky Dexia v roce 2008 vysvětlil před zvláštní komisí belgického parlamentu, jež byla pověřena přezkoumáním okolností likvidace banky Dexia [...], že po žádostech o zásah ve prospěch skupiny ARCO bylo již v září/říjnu roku 2008 přijato politické rozhodnutí o zavedení systému pojištění družstev. Vysvětlil, že kvůli dosažení dohody v případě banky Dexia musela vláda zároveň rozhodnout v záležitostech [zejména] ARCO [...]. Z prohlášení současného belgického ministra financí rovněž vyplývá, že k přijetí závazku z roku 2008 došlo proto, aby skupina ARCO souhlasila se svou účastí na záchraně banky Dexia [...]“

- 22 V bodě 9 odůvodnění uvedeného rozhodnutí Komise uvádí, že dne 10. října 2008 oznámila belgická vláda prostřednictvím tiskové zprávy útvarů ministra financí, že přijala zejména rozhodnutí vytvořit systém podobný existujícímu systému pojištění vkladů pro ostatní finanční produkty, zejména pro podíly finančních družstev.

23 Bod 10 odůvodnění téhož rozhodnutí zní takto:

„Dne 21. ledna 2009 potvrdili předseda vlády a ministr financí ve společné tiskové zprávě závazek předchozí vlády [...] o zavedení systému pojištění družstev [...]). Ve stejný den uveřejnila skupina ARCO tuto tiskovou zprávu belgické vlády na svých internetových stránkách. Ostatní finanční družstva se naopak distancovala od analogie mezi vklady a podíly ve finančních družstvech, která je základem systému pojištění družstev [...]“

24 V bodech 11 až 15 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 Komise popisuje legislativní postup, který vedl k přijetí oznámeného opatření, takto:

„(11) Dne 15. října 2008 schválil belgický parlament zákon [...] umožňující belgické vládě přijmout opatření na podporu finanční stability. Dne 14. listopadu 2008 [...] vyhlásila Belgie královský dekret, který zvýšil částku chráněnou systémem pojištění vkladů u úvěrových institucí na výši 100 000 [eur] a zavedl podobný systém pojištění pro životní pojištění spadající ‚do třídy 21‘. [...]

(12) Dne 14. dubna 2009 [...] změnila Belgie zákon ze dne 15. října 2008, který povolil vládě zavést královským dekretem systém pojištění splaceného základního kapitálu za účelem vyplacení podílu individuálních podílníků na základním kapitálu finančních družstev. Královským dekretem ze dne 10. října 2011 [...] změnila Belgie královský dekret ze dne 14. listopadu 2008. Královský dekret ze dne 10. října 2011 obsahuje dodatečná technická upřesnění ohledně systému pojištění družstev.

[...]

(14) Dne 13. října 2011 požádala tři družstva skupiny ARCO [...] o přijetí do systému pojištění družstev. Belgická vláda tuto žádost schválila královským dekretem ze dne 7. listopadu 2011 [...]

[...]“

25 V bodě 80 odůvodnění a následujících tohoto rozhodnutí Komise uvádí své posouzení oznámeného opatření.

26 Pokud jde o určení příjemce tohoto opatření, Komise v bodě 81 odůvodnění uvedeného rozhodnutí uvádí, že mezi skupinou ARCO, která zahrnuje schválená družstva Arcopar, Arcoplus a Arcofin (dále jen společně „společnosti skupiny ARCO“) a která se od roku 2001 stala hlavním akcionářem banky Dexia, a ostatními finančními družstvy, která mohou být způsobilá pro přijetí do systému pojištění družstev, existuje podstatný rozdíl.

27 Body 82 až 84 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 uvádí:

„(82) Z popisu skutečností [...] jasně vyplývá, že systém pojištění družstev byl od počátku šit na míru skupině ARCO, která čelila potížím kvůli svým investicím do banky Dexia. Skupina ARCO byla vlastně jediné finanční družstvo, které o účast na opatření nakonec požádalo.

(83) Pokud jde o ostatní finanční družstva, Komise konstatuje, že vstup do systému pojištění družstev je dobrovolný, že rada ministrů může rozhodnout o přijetí či nepřijetí družstva do systému pojištění družstev a případně za jakých podmínek, že žádné z dalších finančních družstev nepožádalo o přijetí do systému a že některá z nich se od systému aktivně distancovala. Komise rovněž konstatuje, že žádné jiné finanční družstvo nemělo tak rozsáhlé potíže v oblasti svých investic jako skupina ARCO v případě banky Dexia.

(84) Komise proto dospívá k závěru, že jediným skutečným příjemcem systému pojištění družstev pro družstva vykonávající hospodářskou činnost je skupina ARCO.“

28 V bodě 90 odůvodnění tohoto rozhodnutí Komise dospěla k závěru, že je nutno oznámení a provedení systému pojištění družstev považovat za jedno a totéž opatření, a to na základě těchto důvodů uvedených v bodech 85 až 89 odůvodnění uvedeného rozhodnutí:

„(85) Komise konstatuje, že opatření bylo rozhodnuto a oznámeno vládou dne 10. října 2008 [...]. Je zřejmé, že belgická vláda rozhodla o tom, že skupina ARCO bude moci využít systém pojištění družstev, v okamžiku, kdy bylo v roce 2008 připraveno opatření ve prospěch banky Dexia [...]. Další tisková zpráva ze dne 21. ledna 2009 přinesla k opatření více podrobností. Tento závazek vlády byl přepracován do zákonné podoby až následně.

(86) Komise konstatuje, že znění tiskových zpráv ze dne 10. října 2008 a 21. ledna 2009 a výrazy, které jsou v nich použity („rozhodla“, „závazek“), svědčí jednoznačně o přijatém závazku a umožňují nabytí oprávněného dojmu o tom, že opatření bude provedeno.

(87) Tiskové zprávy byly rozeslány také úřední cestou: zpráva ze dne 10. října 2008 byla odeslána útvaru ministerstva financí, zatímco zpráva ze dne 10. ledna 2009 byla odeslána jménem předsedy vlády a jménem ministra financí. Opakování obsahu těchto tiskových zpráv ještě posílilo jejich účel.

(88) Komise konstatuje, že v okamžiku tiskové zprávy ze dne 10. října 2008 bylo již zřejmé, že systém pojištění družstev bude představovat rozšíření systému pojištění vkladů. Tisková zpráva ze dne 21. ledna 2009 potom obsahovala další upřesnění technické povahy. Jakmile byla zveřejněna, skupina ARCO ji uvedla na svých internetových stránkách se zřejmým cílem uklidnit své individuální podílníky. Komise kromě toho konstatuje ucelenost opatření v průběhu času, protože u něj nedošlo k podstatným změnám mezi jeho původním oznámením dne 10. října 2008 a vydáním konečného královského dekretu.

(89) Ve svém rozsudku [ze dne 19. března 2013, Bouygues a Bouygues Télécom v. Komise a další a Komise v. Francie a další, (C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175)] Soudní dvůr uvedl, že oznámení opatření a jeho skutečné provedení lze považovat za jediný zásah, pokud to lze odůvodnit jejich chronologií, jejich cílem a stavem, v němž se podnik nachází v okamžiku takového zásahu. Stejně tak v případě tohoto opatření Belgie rozhodla a oznámila dne 10. října 2008 opatření, které bylo provedeno později se stejným cílem ohledně prvotního příjemce, na kterého bylo zaměřeno. Komise kromě toho ve vlastních rozhodnutích považovala oznámení a provedení opatření za jediný zásah a soudila, že opatření poskytuje výhodu ode dne oznámení [...]. Belgický ministr financí působící v květnu roku 2014 navíc označil předmětné opatření za závazek přijatý v roce 2008 [...].“

29 Přezkum existence podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU je uveden v bodech 91 až 110 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014. Bod 99 odůvodnění tohoto rozhodnutí, který se týká podmínky zahrnutí státních prostředků, zní takto:

„(99) Pokud jde o přičitatelnost opatření Belgii, je zřejmé, že systém pojištění družstev nelze považovat za provedení směrnice [94/19]. Tato směrnice po členských státech pouze vyžaduje, aby zavedly systém pojištění vkladů pro vklady u úvěrových institucí, a její článek 2 výslovně stanoví, že u veškerých nástrojů, na které by se vztahovala definice vlastního kapitálu úvěrových institucí, jsou vyloučeny náhrady ze systémů pojištění. Pokud členský stát rozhodne o zavedení jiných systémů náhrad, které pojišťují jiné finanční produkty, nevyplývá takové rozhodnutí z práva Unie, ale představuje vlastní iniciativu dotčeného členského státu [...].“

30 Body 101 až 107 odůvodnění tohoto rozhodnutí, které se týkají existence selektivní výhody, uvádí:

- „(101) Opatření je také zjevně selektivní. Zprvce se vztahuje pouze na držitele podílů finančních družstev a nevztahuje se na držitele investičních produktů vydaných konkurenčními podniky. Finanční subjekty, které nabízely finanční prostředky na trhu konzervativních dluhopisů nebo na peněžním trhu či nabízely zvláštní investiční fondy se zaručeným kapitálem, tak nemohly poskytnout svým zákazníkům podobnou jistotu. Belgie tvrdí, že podíly v držení individuálních podílníků finančních družstev jsou v podstatě přirovnatelné k vkladům [...]. Několik prvků zdůrazňovaných Belgií přitom neodkazuje na finanční družstva, ale na družstva obecně. Popis podílů finančních družstev, jak ho poskytla Belgie, přitom neobsahuje žádný odkaz na důležité informace, jako jsou rizika, jež jsou spojena s investicí do těchto nástrojů [...] a jež u vkladů neexistují.
- (102) Selektivní povaha opatření se ukazuje také při srovnání zacházení s finančními družstvy a zacházení s ostatními nefinančními uznanými družstvy. Belgie se zastává zvláštního zacházení, jehož se dostalo individuálním podílníkům finančních družstev, na základě rozsudku [ze dne 8. září 2011, *Paint Graphos a další* (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550)] [...]
- (103) Komise soudí, že tvrzení Belgie nelze přijmout, protože povaha výhody, kterou opatření poskytlo, je kvalitativně odlišná od výhody přezkoumávané Soudním dvorem ve věci *Paint Graphos* [a další (C-78/08 až C-80/08)]. Opatření zavedené Belgií znamená poskytnutí výhody a ne osvobození od daně nebo od úhrady nákladu. Analýzu ve třech etapách, kterou zvolil Soudní dvůr pro posouzení, zda je daňové zvýhodnění nebo osvobození od daně selektivní, nelze proto na toto opatření uplatnit.
- (104) I v případě, že by se judikatura ve věci *Paint Graphos* [a další (C-78/08 až C-80/08)] dala uplatnit na předmětné opatření, jeho zvláštní rysy jsou takové, že by toto opatření zůstalo selektivní.
- (105) Za prvé Komise zjišťuje, že věc *Paint Graphos* [a další (C-78/08 až C-80/08)] odkazuje na všechna družstva výrobců a pracovníků a neodkazuje pouze na poměrně omezené pododvětví, jakým jsou finanční družstva. Pokud je podle tvrzení Belgie nutno vyhradit zvláštní zacházení „skutečným“ družstvům, mělo by se toto zvláštní zacházení uplatňovat na všechna uznaná družstva. Pouhá skutečnost, že se opatření omezuje na finanční družstva, tím pádem stačí, aby se prokázala jeho selektivní povaha.
- (106) Za druhé Komise zjišťuje, že si finanční družstva podle názoru Belgie údajně zaslouhovala dalších zvýhodnění již od 10. října 2008. Komise konstatuje, že tradiční uznaná družstva získala před tímto dnem jistou formu přednostního zacházení, která vyplývá z jejich zvláštního statusu a která spočívá v osvobození od srážkové daně z movitého majetku [...]. V rámci tohoto rozhodnutí se Komise nevyslovuje k uměřenosti či neuměřenosti daňové výhody, ale soudí, že nic neospravedlňuje náhle zavedení další kompenzace nebo ochrany ve prospěch podniků se statutem finančních družstev dne 10. října 2008
- (107) Kdyby Komise měla přesto provést analýzu vycházející z rozsudku [ze dne 8. září 2011, ve věci *Paint Graphos a další* (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550)], jak doporučuje Belgie, soudí, že nic neodůvodňuje poskytnutí pojištění ve výši 100 % individuálním podílníkům skupiny ARCO [...], jejíž subjekty byly společnostmi s ručením omezeným. Vzhledem k povaze těchto společností, jak byla stanovena belgickými obecnými pravidly v oblasti práva obchodních společností, měli si být individuální podílníci skupiny ARCO vědomi, že v případě likvidace mohou přijít o veškerý svůj kapitál [...]. Ochránit kapitál upsaný individuálními podílníky finančních družstev do výše 100 % není ostatně úměrné opatření [...], protože by to znamenalo ochránit tyto podílníky před všemi riziky, čímž by pro podniky, jejichž jsou podílníky, vznikla neoprávněná výhoda [...]

- 31 Přezkum narušení hospodářské soutěže a skutečnosti, že obchod mezi členskými státy byl ovlivněn, je uveden v bodech 108 a 109 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014. Tyto body odůvodnění zní takto:
- „(108) Systém pojištění družstev poskytuje finančním družstvům výhodu, již nemají subjekty, které nabízejí strukturované retailové investiční produkty, a ani jiná nefinanční uznaná družstva. Díky opatření si skupina ARCO mohla zachovat svůj podíl na trhu po delší dobu. Skupina ARCO čelila odlivu finančních prostředků až později a v menší míře, než by se stalo bez tohoto opatření. Ostatní subjekty, které musely čelit hospodářské soutěži pouze vlastními výsledky a nemohly počítat se systémem pojištění družstev, nemohly proto využít finančních prostředků, které by jinak byly k dispozici pro investování. Systém pojištění družstev proto narušuje hospodářskou soutěž [...]
- (109) Pokud členský stát určitému podniku poskytne podporu, může zůstat dotčená vnitrostátní činnost zachována nebo může vzrůst s tím důsledkem, že se sníží vyhlídky podniků usazených v jiných členských státech na (větší) proniknutí na trh [...]. Vzhledem k velkému počtu mezinárodních dodavatelů investičních produktů, kteří působí na belgickém trhu, opatření bezpochyby ovlivňuje obchod v celé Unii.“
- 32 Na základě analýzy provedené v bodech 91 až 109 odůvodnění tohoto rozhodnutí, dospěla Komise v bodě 110 odůvodnění uvedeného rozhodnutí k závěru, že systém pojištění schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčený v původním řízení „obnáší použití státních prostředků, představuje selektivní zvýhodnění skupiny ARCO, narušuje hospodářskou soutěž a ovlivňuje obchod uvnitř Unie“ a že „tak splňuje všechna kritéria, aby byl považován za státní podporu“. Komise má rovněž za to, že „všechny tyto skutečnosti existovaly nejpozději v den přijetí královského dekretu ze dne 10. října 2011, avšak výhoda, kterou opatření přineslo, vznikla již oznámením o jeho zavedení ze dne 10. října 2008“.
- 33 V bodech 111 až 128 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 Komise posuzuje slučitelnost této podpory s vnitřním trhem. Dospívá v bodě 129 odůvodnění tohoto rozhodnutí k závěru, že uvedenou státní podporu „nelze považovat za slučitelnou s vnitřním trhem, protože není vhodná, nezbytná ani přiměřená cílům uplatnění čl. 107 odst. 3 písm. b) [SFEU] a protože nespadá do oblasti působnosti žádného z ustanovení, kterými se řídí slučitelnost státních podpor s vnitřním trhem“.
- 34 Závěrem Komise v bodě 143 odůvodnění uvedeného rozhodnutí uvádí, že „systém pojištění družstev představuje státní podporu ve prospěch družstev Arcopar, Arcofin a Arcoplus, která byla protiprávně provedena Belgií v rozporu s čl. 108 odst. 3 [SFEU]“. Ve stejném bodě odůvodnění se domnívá, že „je proto zapotřebí, aby Belgie zrušila právní předpisy, z nichž vychází systém pojištění družstev (zejména zákon ze dne 14. dubna 2009 a královský dekret ze dne 10. října 2011), a získala zpět poskytnutou výhodu od družstev Arcopar, Arcofin a Arcoplus“.
- 35 Článek 1 rozhodnutí ze dne 3. července 2014 prohlašuje „systém pojištění družstev protiprávně přijatý Belgií v rozporu s čl. 108 odst. 3 [SFEU] ve prospěch finančních družstev skupiny ARCO [...] za neslučitelný s vnitřním trhem“.
- 36 Článek 2 odst. 1 tohoto rozhodnutí ukládá Belgickému království povinnost vyžadovat od příjemců navrácení této podpory podle výpočtů stanovených Komisí. Článek 2 odst. 4 uvedeného rozhodnutí stanoví, že „Belgie nebude nadále provádět žádné platby v rámci opatření podpory uvedené v článku 1, a to počínaje dnem oznámení tohoto rozhodnutí“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 37 V rámci finanční krize a zejména v kontextu rekapitalizace belgicko-francouzské banky Dexia, zavedly belgické orgány na základě článku 36/24 zákona ze dne 22. února 1998 systém pojištění, který stanovil, že se ze Zvláštního fondu na ochranu vkladů poskytují náhrady prostředků ve výši maximálně 100 000 eur, které investovaly fyzické osoby do podílů vydaných finančními družstvy, která přistoupila k tomuto systému pojištění, v případě platební neschopnosti těchto společností. Na základě královského dekretu ze dne 14. listopadu 2008, ve znění královského dekretu ze dne 10. října 2011, byly společnosti skupiny ARCO, jednoho z hlavních akcionářů banky Dexia, uznány královským dekretem ze dne 7. listopadu 2011 jako účastníci tohoto systému.
- 38 Mezi prosincem 2011 a lednem 2012 podali p. Vervloet, p. De Wit, p. Timperman, pí. Van Braekel, pp. Beckx, De Schryver, Deneire a Van Hoof, Organismus financování penzí Ogeofund, obec Schaarbeek a p. Enschedé k Raad van State (Státní rada, Belgie) žaloby na neplatnost královských dekretů ze dne 10. října 2011 a 7. listopadu 2011. Za tímto účelem v zásadě uváděli, že tyto královské dekrety porušují zásadu rovnosti zakotvenou Belgickou ústavou, jelikož zavádí rozdílné zacházení mezi jednotlivými členy družstev, kteří mohou mít prospěch ze systému pojištění zavedeného zejména uvedenými královskými dekrety a jednotlivými akcionáři dalších společností blízkých finančnímu odvětví, které jsou z uvedeného systému vyloučeny.
- 39 Raad van State (Státní rada), který se domníval, že uvedené královské dekrety se zakládají na článku 36/24 zákona ze dne 22. února 1998 a že tedy spadají mezi omezení, která belgický zákonodárce sám stanovil a že uváděné rozdílné zacházení vyplývá z právní normy, položil Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) několik předběžných otázek týkajících se slučitelnosti tohoto článku s Belgickou ústavou.
- 40 Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) uvádí zaprvé, že Rada ministrů pro odůvodnění tohoto rozdílného zacházení tvrdí, že podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru jsou podobné bankovním vkladům, pro které směrnice 94/19 ukládá členským státům zavést systém pojištění. Společnosti skupiny ARCO, vedlejší účastníci řízení u Raad van State (Státní rada), uvádí, že čl. 36/24 odst. 1 první pododstavec bod 3 zákona ze dne 22. února 1998 provádí tuto směrnici, jelikož podíly družstev mají vlastnosti spořicího produktu.
- 41 Za těchto podmínek má předkládající soud za to, že aby se určilo, zda mohl belgický zákonodárce, aniž by porušil zásadu rovnosti zakotvenou Belgickou ústavou, zmocnit Krále k zavedení systému určenému k tomu, že se kromě bankovních vkladů pojistí hodnoty podílů, které fyzická osoba jako člen vlastní ve schváleném družstvu působícím ve finančním sektoru, je třeba vědět, zda byl tento zákonodárce oprávněn, či dokonce povinen, takto jednat podle článku 2 směrnice 94/19, vykládaného případně s ohledem na články 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a obecnou zásadu rovného zacházení.
- 42 Pokud jde zadruhé o rozhodnutí Komise ze dne 3. července 2014, Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) poznamenává, že případný přezkum selektivní povahy opatření pro účely použití článku 107 SFEU vykazuje určité shody s přezkumem dodržení zásad rovnosti a zákazu diskriminace, zaručených Belgickou ústavou. Tento soud upřesňuje, že belgický stát a společnosti skupiny ARCO, kteří před ním napadají platnost tohoto rozhodnutí, podaly žaloby na neplatnost tohoto rozhodnutí k Tribunálu Evropské unie. Předkládající soud zdůrazňuje, že argumenty vznesené před ním těmito společnostmi jsou potvrzeny a rozvedeny v rámci žaloby na neplatnost podané uvedenými společnostmi k Tribunálu, na kterou tyto společnosti odkázaly.
- 43 V tomto ohledu tytéž společnosti vytýkají podle Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) Komisi, že porušila zejména čl. 107 odst. 1 SFEU, čl. 108 odst. 2 SFEU a čl. 296 druhý pododstavec SFEU, jakož i procesní pravidla upravující důkazní břemeno a provádění důkazů, přičemž se dovolávají dvou žalobních důvodů

týkajících se platnosti části rozhodnutí ze dne 3. července 2014, která kvalifikuje dotčené opatření jako novou státní podporu. Uvádí zaprvé, že nepožívaly selektivní výhody, a zadruhé, že uvedené opatření nemůže narušit nebo hrozit narušením hospodářské soutěže, ani ovlivnit obchod mezi členskými státy.

- 44 V rámci svého prvního žalobního důvodu tyto společnosti zaprvé zpochybňují závěr Komise, podle kterého jsou příjemci státní podpory konstatované v rozhodnutí ze dne 3. července 2014. Osoby, které mají přímo prospěch z dotčeného opatření, jsou členové-fyzické osoby družstev působících ve finančním sektoru a banka Dexia, do které společnosti skupiny ARCO investovaly. Přitom Komise povolila podporu poskytnutou bance Dexia.
- 45 Společnosti skupiny ARCO zadruhé zpochybňují závěr Komise, podle kterého prohlášení ze dne 10. října 2008 a 21. ledna 2009, jakož i královský dekret ze dne 7. listopadu 2011 představují jediný a týž zásah státu. V tomto ohledu zdůrazňují, že tisková zpráva ze dne 10. října 2008 je jmenovitě neoznačuje.
- 46 Tyto společnosti zatřetí zpochybňují závěr Komise, podle kterého výhoda uvedených společností vyplývá ze skutečnosti, že jejich jednotliví členové – fyzické osoby byli od 10. října 2008 ujištěni, že jejich podíly chrání belgický stát. Komise nepředložila důkazy, které prokazují tento závěr. Dotčené opatření neposkytlo společnostem skupiny ARCO lepší přístup na kapitálový trh. Prohlášení belgické vlády z roku 2008 a 2009 neměla žádný dopad na soutěžní postavení těchto společností. Kromě toho se Komise nemůže opírat o domněnku existence výhody, když záruka poskytnutá belgickým státem nebyla ani neomezená ani bezplatná.
- 47 Společnosti skupiny ARCO začtvrté uvádí, že dotčené opatření není vůbec selektivní. Komise neodůvodnila srovnání, které provedla mezi jednak finančními družstvy a jednak nefinančními družstvy a dalšími finančními společnostmi. Neprokázala rozdílné zacházení mezi podniky, které se nachází ve srovnatelné právní a faktické situaci a porušila povinnost uvést odůvodnění. Situace finančních družstev je zvláštní s ohledem zejména na jejich členskou základnu, kterou tvoří z 99 % drobní spořitelé, existenci schválení, která vylučuje jakýkoliv spekulativní postoj, omezení dividend, které mohou být pobírány a finanční zacházení s nimi, které je srovnatelné se zacházením s příjmy ze spořicí vkladů. V každém případě je případné rozdílné zacházení odůvodněné obecnou povahou nebo strukturou dotčeného systému. V tomto ohledu společnosti skupiny ARCO odkazují na rozsudek ze dne 8. září 2011, *Paint Graphos a další* (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550).
- 48 Uvedené společnosti zapáté tvrdí, že rozhodnutí ze dne 3. července 2014 není správně odůvodněno. Komise neposkytla odpovídající odůvodnění ohledně existence výhody.
- 49 Na podporu jejich druhého důvodu společnosti skupiny ARCO zpochybňují zaprvé závěr Komise, podle kterého dotčené opatření může narušit hospodářskou soutěž. Komise nemohla mít platně za to, že kapitál schválených družstev působících ve finančním sektoru je dostupný pro poskytovatele investičních produktů nebo schválená nefinanční družstva. Kromě toho tyto společnosti tvrdí, že Komise nepodložila závěr, podle kterého může být ohrožen obchod mezi členskými státy.
- 50 S ohledem na tyto argumenty se předkládající soud zabývá platností rozhodnutí ze dne 3. července 2014 ve vztahu k článkům 107 SFEU a 296 SFEU.
- 51 Uvedený soud má zatřetí za to, že za předpokladu, že by Soudní dvůr považoval toto rozhodnutí za neplatné z důvodu, že Komise neodůvodnila správně kvalifikaci systému stanoveného v čl. 36/24 odst. 1 prvním pododstavci bodu 3 zákona ze dne 22. února 1998 jako nové státní podpory, bylo by třeba se ujistit, že žádná jiná úvaha neumožňuje kvalifikovat uvedený systém jako novou státní podporu, která měla být oznámena Komisi na základě čl. 108 odst. 3 SFEU.

52 Začtvrté má předkládající soud za to, že za předpokladu, že by měl Soudní dvůr rozhodnout, že rozhodnutí ze dne 3. července 2014 je platné, je třeba určit datum, od kterého byla dotčená státní podpora zavedena. Toto rozhodnutí dané datum výslovně neurčuje. V tomto ohledu tento soud zaprvé poznamenává, že z uvedeného rozhodnutí vyplývá, že dotčený systém pojištění byl oznámen Komisi dopisem ze dne 7. listopadu 2011 a zadruhé, že královský dekret ze dne 3. března 2011, na základě kterého získal čl. 36/24 odst. 1 první pododstavec bod 3 zákona ze dne 22. února 1998 sílu právního předpisu, nabyl účinnosti dne 1. dubna 2011. Přitom pokud nelze mít za to, že uvedená státní podpora byla zavedena ke dni přijetí nebo nabytí účinnosti královského dekretu ze dne 3. března 2011, existují pochybnosti o otázce, zda belgický stát nesplnil povinnost stanovenou v čl. 108 odst. 3 SFEU. Uvedený čl. 36/24 odst. 1 první pododstavec bod 3 totiž pouze opravňuje krále zavést dotčený systém pojištění a takové pojištění bylo skutečně poskytnuto až královským dekretem ze dne 7. listopadu 2011, na základě královského dekretu ze dne 10. října 2011. Kromě toho existují pochybnosti o otázce, zda Komise mohla v bodě 110 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 dospět k závěru, že všechny prvky zakládající státní podporu existovaly nejpozději ke dni přijetí královského dekretu ze dne 10. října 2011, ale že výhoda vzniklá dotčeným opatřením existovala již od oznámení ze dne 10. října 2008.

53 Konečně podle Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) z rozhodnutí ze dne 3. července 2014 jasně nevyplývá, že měla Komise za to, že dotčená státní podpora byla zavedena ke dni přijetí nebo ke dni vstupu v platnost královského dekretu ze dne 3. března 2011 nebo k dřívějšímu datu, nebo že měl tento orgán za to, že uvedená podpora byla zavedena až po těchto datech. V prvním z těchto případů je třeba potvrdit, že čl. 108 odst. 3 SFEU brání přijetí tohoto královského dekretu. V druhém případě by bylo třeba zejména ověřit, zda s ohledem na dobu, která uplynula mezi nabytím účinnosti tohoto královského dekretu a přijetím královských dekretů k jeho provedení, bránil čl. 108 odst. 3 SFEU přijetí královského dekretu ze dne 3. března 2011 v rozsahu, v němž toto ustanovení vyžaduje, aby byla Komise informována „včas“.

54 Za těchto podmínek se Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je nutno články 2 a 3 směrnice [94/19], případně ve spojení s články 20 a 21 [Listiny] a se všeobecnou zásadou rovného zacházení vykládat v tom smyslu, že:

- a) ukládají členským státům povinnost, aby podíly ve schválených družstvech působících ve finančním sektoru byly pojištěny stejným způsobem jako vklady;
- b) brání tomu, aby členský stát pověřil subjekt, který je částečně pověřen pojištěním vkladů upravených v této směrnici, pojištěním rovněž hodnoty podílů fyzických osob, jež jsou členy schváleného družstva působícího ve finančním sektoru, do výše 100 000 eur?

2) Je [rozhodnutí ze dne 3. července 2014] slučitelné s články 107 a 296 SFEU, pokud je v něm systém pojištění, který je předmětem tohoto rozhodnutí, kvalifikován jako nová státní podpora?

3) Je třeba v případě záporné odpovědi na druhou otázku vykládat článek 107 SFEU tak, že je systém státní záruky poskytnuté fyzickým osobám, které jsou členy schválených družstev působících ve finančním sektoru, ve smyslu čl. 36/24 odst. 1 prvního pododstavce bodu 3 zákona ze dne 22. února 1998 [...] novou státní podporou, která musí být oznámena [...] Komisi?

4) Je v případě kladné odpovědi na druhou otázku totéž rozhodnutí Komise slučitelné s čl. 108 odst. 3 SFEU, pokud je vykládáno v tom smyslu, že se v něm vychází z toho, že se sporná státní podpora začala poskytovat před 3. březnem 2011 nebo před 1. dubnem 2011 nebo v jednom z těchto dnů, anebo naopak, pokud je vykládáno v tom smyslu, že se v něm vychází z toho, že se uvedená státní podpora začala poskytovat později?

- 5) Je třeba čl. 108 odst. 3 SFEU vykládat v tom smyslu, že členskému státu zakazuje, aby přijal takové opatření, jako je opatření obsažené v čl. 36/24 odst. 1 bodu 3 zákona ze dne 22. února 1998 [...], pokud se na základě tohoto opatření začne poskytovat státní podpora nebo pokud toto opatření představuje státní podporu, která se již poskytuje, a tato státní podpora ještě nebyla oznámena [...] Komisi?
- 6) Je třeba čl. 108 odst. 3 SFEU vykládat v tom smyslu, že členskému státu zakazuje, aby bez předchozího oznámení [...] Komisi přijal takové opatření, jako je opatření obsažené v čl. 36/24 odst. 1 bodu 3 zákona ze dne 22. února 1998 [...], pokud toto opatření představuje státní podporu, která dosud nebyla poskytována?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti předběžných otázek

- 55 Někteří zúčastnění uvedení v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, kteří předložili k tomuto soudu vyjádření, sdělili své pochybnosti o přípustnosti otázek položených předkládajícím soudem, a to z důvodu, že nemají vztah k předmětu sporu v původním řízení. Jelikož totiž tento spor spadá výlučně pod belgické ústavní právo, směrnice 94/19, jakož i články 107 a 108 SFEU se na něj nevztahují.
- 56 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudky ze dne 15. ledna 2013, Križan a další, C-416/10, EU:C:2013:8, bod 53, jakož i ze dne 5. března 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 34, a citovaná judikatura).
- 57 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Odmítnutí Soudního dvora rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudky ze dne 15. ledna 2013, Križan a další, C-416/10, EU:C:2013:8, bod 54, jakož i ze dne 30. května 2013, Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, bod 29 a citovaná judikatura).
- 58 V projednávané věci z předkládajícího rozhodnutí vyplývá, že Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) projednává otázku, zda čl. 36/24 odst. 1 první pododstavec bod 3 zákona ze dne 22. února 1998 porušuje zásadu rovnosti a zákazu diskriminace zaručenou články 10 a 11 Belgické ústavy v rozsahu, v němž zavádí rozdílné zacházení mezi jednotlivými členy schválených družstev působících ve finančním sektoru a akcionáři, fyzickými osobami, jiných společností působících v tomto sektoru.
- 59 Jak v zásadě uvedla generální advokátka v bodech 30 a 31 svého stanoviska, jak z tohoto rozhodnutí, tak z odpovědi předkládajícího soudu na žádost o vysvětlení, kterou mu zaslal Soudní dvůr na základě článku 101 svého jednacího řádu, vyplývá, že tento soud má za to, že předtím, než se vyjádří ke slučitelnosti režimu pojištění podílů členů, fyzických osob, schválených družstev působících ve finančním sektoru, povoleného čl. 36/24 odst. 1 první pododstavcem bodem 3 zákona ze dne 22. února 1998, s Belgickou ústavou, musí ověřit soulad tohoto ustanovení s unijním právem. Pokud by se tak jevílo, že dotčený systém pojištění byl uložen směrnicí 94/19, mohlo by být rozdílné

zacházení mezi jednak členy, fyzickými osobami, schválených družstev působících ve finančním sektoru a jednak akcionáři, fyzickými osobami, jiných společností působících v tomto sektoru, odůvodněné. Pokud by se naproti tomu ukázalo, že unijní právo takovému systému pojištění brání, z důvodu, že je neslučitelný s ustanoveními směrnice 94/19 nebo články 107 a 108 SFEU, pak by takové rozdílné zacházení s těmito akcionáři nemohlo být odůvodněné.

- 60 Za těchto podmínek není zjevné, že by požadovaný výklad unijního práva neměl vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení.
- 61 Otázky položené předkládajícím soudem je tedy třeba prohlásit za přípustné.

K první otázce

- 62 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 2 a 3 směrnice 94/19, případně ve spojení s články 20 a 21 Listiny a se všeobecnou zásadou rovného zacházení vykládány v tom smyslu, že ukládají členským státům povinnost, aby přijaly takový systém pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako je režim dotčený v původním řízení, a v případě záporné odpovědi, zda brání tomu, aby členský stát přijal takový systém.
- 63 Podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 94/19 členské státy zajistí, aby byl na jejich území zaveden a úředně uznán jeden nebo více systémů pojištění vkladů.
- 64 Pro posouzení dosahu povinnosti, kterou toto ustanovení ukládá členským státům, aby se určilo, zda tato povinnost zahrnuje povinnost přijmout takový systém pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, jaký je systém dotčený v původním řízení, je třeba přezkoumat, zda takové podíly spadají do věcné a osobní působnosti směrnice 94/19.
- 65 Pokud jde zaprvé o věcnou působnost směrnice 94/19, ze samotného názvu této směrnice vyplývá, že se týká systému pojištění „vkladů“. Podle čl. 1 bodu 1 prvního pododstavce uvedené směrnice se pojmem „vklad“ pro účely této směrnice rozumí zaprvé jakýkoli kreditní zůstatek vzniklý z prostředků zbylých na účtu nebo z dočasných situací vyplývajících z obvyklých bankovních operací, který musí úvěrová instituce vyplatit na základě příslušných zákonných a smluvních podmínek, a zadruhé každý dluh prokázaný potvrzením vystaveným úvěrovou institucí.
- 66 Přitom ze spisu, kterým disponuje Soudní dvůr, vyplývá, že podíly v takových subjektech, jako jsou schválená družstva působící ve finančním sektoru dotčená v původním řízení, nespádají pod tuto definici. Jak uvedla generální advokátka v bodě 40 svého stanoviska, jeví se totiž, že se v podstatě u takových podílů jedná o účast na vlastním kapitálu společnosti, kdežto vklady upravené směrnicí 94/19 se vyznačují tím, že patří k cizímu kapitálu úvěrové instituce.
- 67 Dále, jestliže mají být vklady podle definice v čl. 1 prvním pododstavci směrnice 94/19, vyplaceny jejich majiteli na základě příslušných zákonných a smluvních podmínek, pak částka pobíraná v případě vybrání majitelem podílů ve schválených družstvech působících ve finančním sektoru dotčených v původním řízení, odráží vývoj výnosů těchto společností. Nabytí takových podílů se tak blíží spíše nabytí akcií společností, ve vztahu ke kterým směrnice 94/19 nestanoví žádné pojištění, než ke vkladu prostředků na bankovní účet.
- 68 Kromě toho na rozdíl od toho, co se zřejmě domnívá belgická vláda, podíly v takových schválených družstvech působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly dotčené v původním řízení, nelze přirovnat k podílům britských nebo irských *building societies*, které jsou považované za vklady v souladu s čl. 1 bodem 1 druhým pododstavcem směrnice 94/19.

- 69 Zprv se totiž toto konkrtn rozren pojmu „vklad“ týká vlun dle svého znění podílů britských nebo irských *building societies* a nikoliv podílů belgických schválených družstev působících ve finančním sektoru.dn skutečnost ze znění nebo geneze čl. 1 bodu 1 druhého pododstavce směrnice 94/19 nenaznačuje, že toto ustanovení má zahrnovat jin nástroje, než jsou v něm výslovně uveden. Zadruhé uveden ustanovení vluuje výslovně z uvedeného rozren podíly těchto *building societies*, kter mají kapitálovou povahu. Pritom podíly takových schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly doten v původním rzen, představují, jak vyplývá z bodu 66 tohoto rozsudku, ucast na vlastním kapitálu společnosti.
- 70 Pokud jde zadruhé o osobn působnost směrnice 94/19, je třeba uvést, že dva druhy vkladů uveden v čl. 1 bodu 1 prvním pododstavci této směrnice mají spolen to, že jsou provedeny u uverov instituce. Aby tedy mohly být podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru považovány za „vklady“ ve smyslu směrnice 94/19, je v kadm pripad nezbytn, aby tyto společnosti mohly být považovány za „uverov instituce“ ve smyslu této směrnice.
- 71 V tomto ohledu čl. 1 bod 4 směrnice 94/19 definuje pojem „uverov instituce“ tak, že se j rozumí podnik, jehoinnost spoiv v pjmn vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování uver na vlastn ucet. Pritom ani z predkldacho rozhodnutí ani z vyjdren poskytnutých Soudnímu dvoru nevyplyvá, že činnost uvedených společnosti spoiv v poskytování uver na vlastn ucet. Nejeví se, že by takov společnosti pjmaly vklady od veřejnosti nebo tak jako banky pravideln poskytovaly uvry na vlastn ucet.
- 72 Z toho vyplývá, že podíly takových schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly doten v původním rzen, nespadaj ani do vecn ani do osobn působnosti směrnice 94/19. V důsledku toho nelze mít za to, že čl. 3 odst. 1 první pododstavec směrnice 94/19 ukldlenskm státům povinnost, aby pjjaly takov system pojiten podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, jak je doten v původním rzen.
- 73 Tento zver není zpochybnn s ohledem na obecnou zásadu rovného zacházení, kterou predkldajc soud rovněž uvádí ve své první otázce.
- 74 V této souvislosti Soudní dvůr rozhodl, že zásada rovného zacházení představuje obecnou zásadu unijního práva, kter je zakotvena články 20 a 21 Listiny, kter vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlin a s odlišnými situacemi stejn, není-li takov zacházení objektivn odůvodněno (viz zejména rozsudek ze dne 14. zr 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals v. Komise a další, C-550/07 P, EU:C:2010:512, body 54 a 55 a citovaná judikatura).
- 75 Pritom jak vyplývá z bodů 65 až 72 tohoto rozsudku a jak uvedla generální advokátka v bodě 49 svého stanoviska, takov podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly doten v původním rzen, se s ohledem na předmět pojiten vkladů podle unijního práva odlišují od vkladů u uverovch institucí a to i když se mohou v mnoha aspektech podobat klasickm spořicím produktům, zejména pokud jde o jejich zdann, regulaci, kter je podrzuje belgick stát a oblíbenost u veřejnosti.
- 76 Je tedy třeba přezkoumat otázku, zda směrnice 94/19 brání tomu, aby lensk stát pjjal system pojiten, pokud jde o takov podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru, jak jsou doten v původním rzen.
- 77 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle čl. 2 druh odrážky směrnice 94/19 se ze system pojiten vkladů vluuj jakkoli náhrady veškerých nástrojů, na kter se vztahuje definice „vlastního kapitálu“ v článku 2 směrnice 89/299.

- 78 Přitom článek 2 směrnice 89/299 se týká pouze nekonsolidovaného vlastního kapitálu „úvěrových institucí“, které jsou definovány na základě čl. 1 odst. 2 této směrnice s odkazem na článek 1 směrnice 77/780, ve znění směrnice 86/524, jako podniky, jejichž činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet. Tato definice se kromě toho shoduje s definicí uvedenou v čl. 1 bodu 4) směrnice 94/19.
- 79 Nicméně jak vyplývá z bodu 71 tohoto rozsudku, taková schválená družstva působící ve finančním sektoru, jako jsou družstva dotčená v původním řízení, nespádají pod uvedenou definici úvěrových institucí.
- 80 V tomto kontextu je třeba uvést, že článek 57 směrnice 2006/48, který nahradil směrnici 89/299, se rovněž týká nekonsolidovaného vlastního kapitálu „úvěrových institucí“, které jsou rovněž definovány v čl. 4 bodu 1 první z těchto směrnic stejným způsobem, jako úvěrové instituce uvedené ve směrnici 94/19.
- 81 Za těchto podmínek se rozšíření takového systému pojištění vkladů, jaký je stanoven belgickým právem, na takové podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly dotčené v původním řízení, nejeví samo o sobě jako neslučitelné s čl. 2 druhou odrážkou směrnice 94/19.
- 82 Tento výklad je podpořen okolností, že směrnice 94/19 provádí, jak vyplývá z jejího osmého, šestnáctého a sedmáctého bodu odůvodnění, pouze minimální harmonizaci v oblasti pojištění vkladů.
- 83 I když ustanovení směrnice 94/19 tedy nebrání, aby členské státy rozšířily systém pojištění vkladů stanovený jejich vnitrostátním právem v souladu s těmito ustanoveními na podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru, takové rozšíření nesmí nicméně narušit praktický účinek systému pojištění vkladů, který musí tyto státy podle uvedené směrnice zavést (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2006, Lidl Italia, C-315/05, EU:C:2006:736, bod 48) ani porušit ustanovení Smlouvy o FEU, zejména články 107 SFEU a 108 SFEU.
- 84 Přitom jak uvedla v zásadě generální advokátka v bodě 58 svého stanoviska, nelze vyloučit, že k narušení praktického účinku pojištění vkladů uloženého unijním právem dojde, pokud členský stát stanoví k tíži svého vnitrostátního systému pojištění vkladů značně větší rozsah rizik, která přímo nesouvisí s účelem tohoto systému. Čím vyšší jsou totiž rizika, která mají být pojištěna, o to více je pojištění vkladů rozmělněno a o to méně může systém pojištění vkladů při stejných prostředcích přispívat k realizaci dvojího cíle směrnice 94/19, který spočívá, jak vyplývá z jejího prvního bodu odůvodnění, v poskytnutí záruky spořitelům v případě nedostupnosti vkladů svěřených úvěrové instituci a v posílení stability bankovní soustavy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. září 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, bod 21).
- 85 Je tedy věcí předkládajícího soudu, aby ověřil, zda přijetí systému pojištění, pokud jde o takové podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru, jakou jsou podíly dotčené v původním řízení, může narušit praktickou účinnost systému pojištění vkladů stanoveného belgickým právem v souladu se směrnicí 94/19.
- 86 V tomto ohledu musí předkládající soud zejména zohlednit okolnost, že z přijetí takového režimu, pokud jde o podíly takových schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly dotčené v původním řízení, má v projednávané věci prospěch velké množství malých investorů v belgickém systému pojištění vkladů, jakož i skutečnost, že společnosti skupiny ARCO, které přistoupily k tomuto systému pojištění krátce před zavedením pojištění, které stanoví, nepřispívaly v minulosti k jeho financování.

87 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na první otázku, že články 2 a 3 směrnice 94/19 musí být vykládány v tom smyslu, že neukládají členským státům povinnost přijmout takový systém pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako je systém dotčený v původním řízení, ani nebrání tomu, aby členský stát přijal takový systém, pokud tento systém nenaruší praktickou účinnost systému pojištění vkladů, jehož přijetí ukládá členským státům tato směrnice, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, a pokud je v souladu se Smlouvou o FEU, zejména s články 107 SFEU a 108 SFEU.

Ke druhé otázce

88 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda rozhodnutí ze dne 3. července 2014 porušuje jednak článek 107 SFEU a jednak článek 296 SFEU v rozsahu, v němž toto rozhodnutí kvalifikuje systém pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčený v původním řízení jako novou státní podporu.

89 Pokud jde zaprvé o článek 107 SFEU, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury kvalifikace jako státní podpora ve smyslu tohoto ustanovení vyžaduje splnění všech následujících podmínek. Zaprvé se musí jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků. Zadruhé musí být tento zásah způsobilý ovlivnit obchod mezi členskými státy. Zatřetí musí zvýhodňovat svého příjemce. Začtvrté musí narušovat nebo hrozit narušením hospodářské soutěže (viz zejména rozsudky ze dne 10. června 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 31, a ze dne 29. března 2012, 3M Italia, C-417/10, EU:C:2012:184, bod 37).

90 I když skutečnost, že je systém pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčený v původním řízení přičitatelný státu a že jsou na něj uvolněné státní prostředky, není jako taková zpochybněná, společnosti skupiny ARCO a belgická vláda se naopak domnívají, že tři další podmínky umožňující kvalifikovat uvedený systém pojištění jako „státní podporu“, nejsou splněné. Zpochybňují totiž skutečnost, že uvedený systém přiznává selektivní výhodu společnostem skupiny ARCO, která ovlivňuje obchod mezi členskými státy a narušuje hospodářskou soutěž. Je tak třeba přezkoumat, zda jsou tyto tři podmínky splněny, za účelem určení, zda Komise mohla v rozhodnutí ze dne 3. července 2014 platně kvalifikovat uvedený systém jako „státní podporu“.

91 Pokud jde o podmínku, která se týká výhody přiznané systémem pojištění vkladů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčeným v původním řízení společnostem skupiny ARCO, je třeba zaprvé konstatovat, že v bodech 82 až 84 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 se Komise domnívala, že ARCO byla jediným skutečným příjemcem tohoto systému.

92 Podle společností skupiny ARCO nicméně tento systém nepřiznává prospěch jim, ale poskytuje výhodu členům, fyzickým osobám, schválených družstev působících ve finančním sektoru, jakož i bance Dexia, jejíž jedním z hlavních akcionářů tato skupina byla a k jejíž záchraně měl systém pojištění vkladů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčený v původním řízení přispět.

93 V tomto ohledu je třeba připomenout, že za státní podpory jsou považovány všechny státní zásahy, které mohou v jakékoli formě přímo nebo nepřímo zvýhodňovat podniky nebo které musejí být považovány za hospodářské zvýhodnění, které by podnik-příjemce nezískal za obvyklých podmínek na trhu (viz zejména rozsudky ze dne 8. května 2013, Libert a další, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 83, jakož i ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 94 a citovaná judikatura).

94 Přitom jak uvedla generální advokátka v bodech 74 až 76 svého stanoviska, není žádná pochybnost o tom, že skupina ARCO je zvýhodněna systémem pojištění vkladů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčeným v původním řízení, o který navíc společnosti skupiny ARCO, na rozdíl od jiných schválených družstev působících ve finančním sektoru samy požádaly a následně jim byl

poskytnut. Teprve tímto systémem pojištění byla totiž skupina ARCO ochráněna před hrozícím odchodem soukromých investorů ze společností této skupiny a zároveň byla jako hlavní akcionářka schopna přispět k rekapitalizaci banky Dexia.

- 95 Okolnost, že další dotčené osoby, zejména individuální vlastníci podílů společností skupiny ARCO, jakož i banka Dexia, měli rovněž prospěch z různých výhod podle tohoto systému pojištění, nemůže sama o sobě vyloučit, že uvedenou skupinu je třeba považovat za jeho příjemce.
- 96 Zadruhé je třeba připomenout, že čl. 107 odst. 1 SFEU zakazuje podpory, které „zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby“, tedy selektivní podpory (rozsudky ze dne 28. července 2011, Mediaset v. Komise, C-403/10 P, nezveřejněný, EU:C:2011:533, bod 36, a ze dne 14. ledna 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 54).
- 97 V projednávané věci, i když se Komise v bodě 101 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 domnívala, že systém pojištění vkladů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčený v původním řízení představuje „zjevně selektivní“ opatření, společnosti skupiny ARCO zpochybňují selektivní povahu tohoto systému pojištění.
- 98 V tomto ohledu z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že čl. 107 odst. 1 SFEU ukládá povinnost určit, zda v rámci daného právního režimu může vnitrostátní opatření zvýhodňovat „určité podniky nebo určitá odvětví výroby“ vůči ostatním, které se nacházejí s ohledem na cíl sledovaný uvedeným režimem ve srovnatelné skutkové a právní situaci (rozsudky ze dne 28. července 2011, Mediaset v. Komise C-403/10 P, nezveřejněný, EU:C:2011:533, bod 36, a ze dne 14. ledna 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 55; z dnešního dne, Komise v. Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, bod 41, a z dnešního dne, Komise v. World Duty Free Group a další, C-20/15 P a C-21/15 P, bod 54).
- 99 Jak vyplývá z bodů 65 až 83 tohoto rozsudku, Belgické království rozšířilo systém pojištění vkladů stanovený belgickým právem na takové podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako jsou podíly dotčené v původním řízení. Prospěch z tohoto systému pojištění poskytuje těmto společnostem hospodářskou výhodu v porovnání s jinými hospodářskými subjekty, které nabízejí na prodej své podíly ve formě akcií, aniž by měly prospěch z takového systému pojištění.
- 100 Přitom jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodě 81 svého stanoviska, taková schválená družstva působící ve finančním sektoru, jako jsou družstevní společnosti skupiny ARCO, jsou s ohledem na cíle sledované systémem pojištěním vkladů a spočívající, jak vyplývá z prvního bodu odůvodnění směrnice 94/19, v poskytnutí záruky spořitelům v případě nedostupnosti vkladů svěřených úvěrové instituci a v posílení stability bankovní soustavy, ve srovnatelné skutkové a právní situaci, navzdory určitým zvláštnostem vyplývajícím z právní formy uvedených společností, se situací jiných hospodářských subjektů, ať již se jedná o družstva či nikoliv, které své podíly nabízejí ke koupi ve formě akcií, a poskytují tak veřejnosti určitý druh kapitálové investice, která v zásadě nepodléhá systému pojištění vkladů.
- 101 Proto rozšíření systému pojištění vkladů stanoveného belgickým právem na podíly schválených družstev působících ve finančním sektoru vede k poskytnutí hospodářské výhody těmto společnostem oproti jiným hospodářským subjektům, které se s ohledem na cíl sledovaný uvedeným režimem nachází ve skutkové a právní situaci srovnatelné se situací uvedených družstev a má tedy selektivní povahu.
- 102 Pokud jde o podmínku týkající se vlivu systému pojištění vkladů schválených družstev působících ve finančním sektoru dotčeného v původním řízení na obchod mezi členskými státy a o narušení hospodářské soutěže, ke kterému může tento systém vést, je třeba připomenout, že za účelem kvalifikace vnitrostátního opatření jako státní podpory není třeba zjišťovat skutečný dopad dotčené podpory na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže, ale pouze přezkoumat, zda podpora může tento obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž (rozsudky ze dne

29. dubna 2004, Itálie v. Komise, C-372/97, EU:C:2004:234, bod 44; ze dne 15. prosince 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, bod 54, a ze dne 19. března 2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, bod 54).

- 103 V projednávané věci se jeví zaprvé, že Komise mohla mít v bodě 108 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 za to, že díky systému pojištění dotčenému v původním řízení si skupina ARCO mohla zachovat svůj podíl na trhu po delší dobu a čelila odlivu finančních prostředků až později a v menší míře, než by se stalo bez tohoto systému, a že ostatní subjekty, které musely čelit hospodářské soutěži pouze vlastními výsledky a nemohly počítat s uvedeným systémem pojištění, nemohly proto využít finančních prostředků, které by jinak byly k dispozici pro investování.
- 104 Zadruhé, pokud podpora poskytnutá členskými státy posiluje postavení podniku vzhledem k jiným konkurenčním podnikům v obchodě mezi členskými státy, musí být tento obchod považován za ovlivněný podporou (viz zejména rozsudky ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další, C-222/04, EU:C:2006:8, bod 141, jakož i ze dne 8. května 2013, Libert a další, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 77). V tomto ohledu není nezbytné, aby se zvýhodněný podnik sám o sobě podílel na obchodě mezi členskými státy. Pokud totiž členský stát poskytne podporu určitému podniku, může být díky tomu zachována nebo zvýšena domácí produkce s tím důsledkem, že se sníží vyhlídky podniků usazených v jiných členských státech na proniknutí na trh tohoto členského státu (rozsudek ze dne 8. května 2013, Libert a další, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 78 a citovaná judikatura).
- 105 Soudní dvůr měl rovněž za to, že okolnost, že hospodářské odvětví, jako je odvětví finančních služeb, bylo předmětem významného liberalizačního procesu na úrovni Unie, který zvýšil hospodářskou soutěž, která již mohla plynout z volného pohybu kapitálu stanoveného Smlouvou, může charakterizovat skutečný nebo možný dopad podpor na obchod mezi členskými státy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další, C-222/04, EU:C:2006:8, body 142 a 145, jakož i ze dne 5. března 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 51).
- 106 Okolnost uplatněná belgickou vládou a společnostmi skupiny ARCO, že hodnota podílů vlastněných společníky, fyzickými osobami, schválených družstev působících ve finančním sektoru je obecně malého významu, nemůže vyloučit, že systém pojištění dotčený v původním řízení narušuje hospodářskou soutěž a ovlivňuje obchod mezi členskými státy.
- 107 Účinky systému pojištění dotčeného v původním řízení na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy musí být totiž posouzeny s ohledem na souhrn všech podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, který tento systém pokrývá, a nikoliv s ohledem na pojištěný kapitál konkrétního člena, fyzické osoby. V každém případě podle judikatury Soudního dvora poměrně malá výše podpory nebo poměrně malá velikost podniku, který je příjemcem podpory, a *priori* nevylučují možnost, že bude ovlivněn obchod mezi členskými státy (rozsudky ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 81, jakož i ze dne 14. ledna 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 68).
- 108 Z toho vyplývá, že Komise mohla mít právem za to, že podmínky spojené s narušením hospodářské soutěže a se skutečností, že obchod mezi členskými státy byl ovlivněn, byly v projednávaném případě splněny.
- 109 Pokud jde zadruhé o článek 296 SFEU, podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda kvalifikace systému pojištění dotčeného v původním řízení jako „státní podpora“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, je v rozhodnutí ze dne 3. července 2014 dostatečně odůvodněná.

- 110 Jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, odůvodnění vyžadované článkem 296 SFEU musí být přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musejí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a příslušný soud mohl vykonávat přezkum (rozsudky ze dne 15. dubna 2008, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, bod 79, jakož i ze dne 5. března 2015, *Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 44).
- 111 Vzhledem k tomu, že kvalifikace jako „státní podpora“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU vyžaduje, aby byly splněny všechny podmínky uvedené v tomto ustanovení, musí rozhodnutí Komise uplatňující takovou kvalifikaci uvést důvody, pro něž má tento orgán za to, že dotčené státní opatření splňuje všechny uvedené podmínky (rozsudek ze dne 5. března 2015, *Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 45 a citovaná judikatura).
- 112 V projednávané věci rozhodnutí ze dne 3. července 2014 tyto požadavky splňuje.
- 113 Je totiž třeba konstatovat, že toto rozhodnutí je právně dostačujícím způsobem odůvodněno v rozsahu, v němž z něj v bodech 91 až 110 odůvodnění jasně a jednoznačně vyplývají důvody, pro které Komise rozhodla, že každá z podmínek uvedených v čl. 107 odst. 1 SFEU byla v projednávaném případě ověřena.
- 114 V tomto kontextu je třeba připomenout, že není požadováno, aby odůvodnění upřesňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 296 SFEU, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 24. listopadu 2005, *Itálie v. Komise*, C-138/03, C-324/03 a C-431/03, EU:C:2005:714, bod 55, jakož i ze dne 19. března 2015, *Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise*, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 94).
- 115 Ostatně, jak uvedla Komise, jeví se, že některé argumenty vznesené společnostmi skupiny ARCO na podporu údajného nedostatku odůvodnění, tak jak jsou uvedeny v předkládacím rozhodnutí, mají spíše zpochybnit opodstatněnost rozhodnutí ze dne 3. července 2014 než jeho odůvodnění. Totéž platí pro argument uplatněný těmito společnostmi proti judikatuře citované Komisí na podporu existence výhody, jakož i pro argumenty vznesené uvedenými společnostmi, pokud jde o podmínky spojené s narušením hospodářské soutěže a skutečnost, že byl ovlivněn obchod mezi členskými státy.
- 116 Soudní dvůr přitom rozhodl, že povinnost uvést odůvodnění unijních aktů stanovená v čl. 296 druhém pododstavci SFEU je podstatnou formální náležitostí, kterou je třeba odlišit od otázky opodstatněnosti odůvodnění, která spadá do rámce meritorní legality sporného aktu (viz rozsudek ze dne 17. září 2015, *Total v. Komise*, C-597/13 P, EU:C:2015:613, bod 18 a citovaná judikatura).
- 117 Z toho vyplývá, že přezkum druhé otázky neukázal žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost rozhodnutí ze dne 3. července 2014.

Ke třetí otázce

- 118 S ohledem na odpověď podanou na druhou otázku, není na místě na třetí otázku odpovídat.

Ke čtvrté až šesté otázce

- 119 Podstatou čtvrté až šesté otázky předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je zaprvé, zda čl. 108 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání zavedení systému pojištění dotčeného v původním řízení a zadruhé, zda rozhodnutí ze dne 3. července 2014 porušuje toto ustanovení, pokud jde o datum, ke kterému měla Komise za to, že jí zjištěná státní podpora byla zavedena.
- 120 Je třeba připomenout, že čl. 108 odst. 3 první věta SFEU stanoví povinnost členských států oznamovat záměry poskytnout nebo upravit podpory. Podle čl. 108 odst. 3 poslední věty SFEU, členský stát, který má v úmyslu poskytnout podporu, neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise tímto postupem nepřijme konečné rozhodnutí. Cílem zákazu stanoveného uvedeným ustanovením je zabezpečit, aby účinky podpory nenastaly dříve, než by Komise mohla v přiměřené lhůtě záměr podpory podrobně přezkoumat a případně zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU (rozsudek ze dne 5. března 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 57 a citovaná judikatura).
- 121 Článek 108 odst. 3 SFEU tímto zavádí preventivní kontrolu záměrů týkajících se nových podpor (viz rozsudky ze dne 11. prosince 1973, Lorenz, 120/73, EU:C:1973:152, bod 2; ze dne 21. listopadu 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 25, a ze dne 5. března 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 58).
- 122 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že opatření podpory, které je provedeno v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z čl. 108 odst. 3 SFEU, je protiprávní (rozsudek ze dne 5. března 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 59, a citovaná judikatura).
- 123 V projednávané věci z bodu 1 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 vyplývá, že systém pojištění dotčený v původním řízení byl Komisi oznámen až 7. listopadu 2011, to znamená ke dni, kdy na základě královského dekretu se stejným datem byla přijata žádost o ochranu kapitálu společnosti skupiny ARCO tímto systémem pojištění.
- 124 Nelze mít za to, že oznámení provedené v tak pokročilé fázi se uskutečnilo „včas“ ve smyslu čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 125 Bod 110 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014, který uvádí, že všechny prvky státní podpory existovaly nejpozději v den přijetí královského dekretu ze dne 10. října 2011, avšak výhoda, kterou systém pojištění dotčený v původním řízení přinesl, vznikla již oznámením o zavedení tohoto opatření belgickou vládou ze dne 10. října 2008, sice neumožňuje určit jednoznačně datum, ke kterému se Komise domnívá, že byl systém pojištění dotčený v původním řízení proveden.
- 126 Nicméně není třeba určit, zda státní podpora konstatovaná rozhodnutím ze dne 3. července 2014 byla provedena již při jejím prvním oznámení tiskovou zprávou belgické vlády ze dne 10. října 2008 nebo až královským dekretem ze dne 7. listopadu 2011, či dokonce k některému z dat uvedených předkládajícím soudem a nacházejících se mezi těmito dvěma dny, ale je třeba konstatovat, že jelikož příjemci systému pojištění dotčeného v původním řízení získali právo přistoupit k uvedenému režimu nejpozději podle královského dekretu dne 7. listopadu 2011, k oznámení tohoto systému k tomuto datu došlo v každém případě tehdy, když se již nenacházel ve fázi „záměru“ ve smyslu čl. 108 odst. 3 SFEU. V důsledku toho, jak to uvedla generální advokátka v bodě 118 svého stanoviska, nebyl dodržen princip předchozí kontroly Komise.
- 127 Z toho vyplývá, že Komise mohla v každém případě právem dospět v bodě 143 odůvodnění rozhodnutí ze dne 3. července 2014 k závěru, že systém pojištění dotčený v původním řízení byl „protiprávně proveden Belgickým [královstvím] v rozporu s čl. 108 odst. 3 [SFEU]“.

- 128 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na čtvrtou až šestou otázku, že čl. 108 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takovému systému pojištění, jako je systém dotčený v původním řízení, v rozsahu, v němž byl zaveden v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z tohoto ustanovení.
- 129 Přezkum těchto otázek neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost rozhodnutí ze dne 3. července 2014.

K nákladům řízení

- 130 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Články 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/1/ES ze dne 9. března 2005, musí být vykládány v tom smyslu, že neukládají členským státům povinnost přijmout takový systém pojištění podílů schválených družstev působících ve finančním sektoru, jako je systém dotčený v původním řízení, ani nebrání tomu, aby členský stát přijal takový systém, pokud tento systém nenaruší praktickou účinnost systému pojištění vkladů, jehož přijetí ukládá členským státům tato směrnice, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, a pokud je v souladu se Smlouvou o FEU, zejména s články 107 SFEU a 108 SFEU.**
- 2) **Přezkum předběžných otázek položených Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) neukázal žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost rozhodnutí Komise 2014/686/EU ze dne 3. července 2014 o státní podpoře SA.33927 (12/C) (ex 11/NN), kterou poskytla Belgie – Systém pojištění na ochranu podílů členů, fyzických osob, finančních družstev.**
- 3) **Článek 108 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takovému systému pojištění, jako je systém dotčený v původním řízení, v rozsahu, v němž byl zaveden v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z tohoto ustanovení.**

Podpisy.